

Til skrekk og advarsel på Åshammeren

Historie fra 1700-tallet. Datidens justis.

I opplysningstidens "barndom" hang mye av de gamle forestillingene om ondskap og behov for avstraffelser igjen i befolkningen. Det var viktig å holde disiplin av allmennpreventive hensyn. Dette kunne gi seg utslag på mange måter slik som denne beretningen om en hendelse ved Åshammeren gir oss innblikk i: «Sensasjonstrang og nysgjerrighet drev alltid en hel del mennesker til skueplassen for en blodig henrettelse. Og øvrigheten så helst at fremmøtet ved denslags anledninger ble størst mulig»:

«I en skrivelse av 30. september 1780 gir fogden ordre om at lensmann Christen Lund skal oppby gårdbrukerne i Gjerpen ved budstikken til å møte fogden på Limi den 13. oktober kl. 8 om morgenen, og derfra følge med til Åshammeren og «paa sedvanlig maade» overvære henrettelsen av Jens Tollefsen, som var blitt dømt til å «miste sitt hoved ved øxe, og hans legeme derefter legges paa steile».

Slik skulle bygdefolket med jevne mellomrom få en virkningsfull anskuelsesundervisning og bli innprentet følgene av onde gjerninger. Det forbryteren i dette tilfelle måtte bøte for med sitt liv, var at han hadde brutt seg inn og stjålet hos spikersmeden på Åshammeren fordi han manglet penger til kortspill, og deretter tent ild på det tomme huset ved å sette et brennende lys mellom sengehalm og fjær i den hensikt å skjule sin gjerning.» (klipp fra Gjerpen bygds historie II)

Illustrasjon fra Næs Jernverk Museum – en jernhammer (foto:TAu)

